

Побережець О. В.
*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і фінансів,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-23>

СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

В умовах воєнного стану принципи функціонування держави суттєво змінюються, корегуються пріоритетні напрямки розвитку країни, що потребує перегляду та оновлення розроблених стратегій, з метою їх адаптації до сучасних реалій та удосконалення. Стратегічне планування процесів поступового відновлення та розвитку регіонів України надасть можливість визначитись із джерелами, напрямками та пріоритетністю, враховуючи функціональність окремих областей України, з виокремленням територій, які першочергово потребують державної підтримки.

Зазначимо, що «реалізація державної регіональної політики на період до 2027 року здійснюватиметься на основі комплексного територіально-орієнтованого підходу. Заходи щодо реалізації державної регіональної політики спрямовуватимуться на відновлення інфраструктури, економічної активності, публічних послуг та балансу екосистем, створення безпечових умов для повернення в регіони внутрішньо переміщених осіб, створення сприятливих умов для діяльності всіх суб'єктів господарювання на територіях відновлення, підтримку та ефективне використання потенціалу територій з особливими умовами для розвитку, поширення позитивного впливу регіональних полюсів зростання та територій сталого розвитку, що сприятиме зменшенню диспропорцій у розвитку територіальних громад та якості життя людини» [1].

Підкреслимо, що в умовах війни в Україні спостерігається підвищення дисбалансу у розвитку регіонів через повне знищення або значне пошкодження промислових підприємств, соціальних об'єктів, транспортних мереж, критичної інфраструктури, енергетичних систем.

Зазначені умови вимагають «розробки та впровадження стратегій відновлення національної економіки України у повоєнний період, що стане фундаментом для подальшого розвитку країни на шляху до євроінтеграції. Цей стратегічний курс потребує глибоких реформ і адаптації до європейських стандартів, що означає не лише відбудову, але й модернізацію економіки, яка здатна ефективно функціонувати в умовах сучасного глобального ринку. Післявоєнне відновлення повинно

враховувати зазначені вимоги, зокрема, шляхом залучення іноземних інвестицій, впровадження інноваційних технологій та інтеграції в європейські економічні структури. Одним із ключових аспектів є створення сприятливого інвестиційного клімату, який забезпечить необхідні фінансові ресурси для відновлення та розвитку країни. Залучення міжнародного капіталу не тільки сприятиме економічному відродженню, але й посилить зв'язки України з європейським ринком, що є важливим для її подальшої інтеграції» [2].

Системна побудова стратегій регіонального відновлення та розвитку України повинна включати наступні напрямки пріоритетного характеру:

- Економічна модернізація через оновлення промислової політики і диверсифікацію промислової бази, підтримка аграрної сфери, зеленої енергетики з метою зниження залежності від традиційних галузей.

- Підтримка малих і середніх підприємств за допомогою грантів, позик під низькі відсотки та цифрових інструментів, особливо в сільській місцевості та районах, які постраждали від війни. Підтримка внутрішньої релокації суб'єктів господарювання, яка забезпечує збереження потужностей, людського капіталу і поповнення державного і місцевого бюджетів за рахунок податкових надходжень. За підтримки Міністерства економіки України «діюча програма релокації підприємств поширюється на регіони, що постраждали від бойових дій, та забезпечує підтримку будь-якого суб'єкта господарювання, якому необхідно здійснити повну або часткову релокацію своїх потужностей» [3].

- Відновлення найбільш постраждалих регіонів, включаючи житло, транспортну інфраструктуру, енергетичні об'єкти та освітнього і соціально-культурного значення.

- Розвиток інновацій та технологій через цифрову трансформацію, інноваційні кластери та технопарки з метою підвищення регіональної конкурентоспроможності. Крім того, розробка проектів з відновлюваної енергетики з використанням енергії вітру, сонця та біомаси, щоб підвищити енергетичну незалежність і відповідати Зеленій угоді ЄС.

Крім зазначених пріоритетних напрямків, стратегічне значення має процес підвищення залучення зовнішніх інвестицій через створення сприятливого інвестиційного клімату, що є «одним з ключових напрямів державної політики в контексті повоєнного відновлення економіки та євроінтеграції. Цей процес передбачає низку заходів, спрямованих на залучення інвестиційних ресурсів через підвищення рівня правової захищеності інвесторів та оптимізацію регуляторного середовища, при цьому за сприяння зростання економіки і збереження інтересів держави і суспільства» [2].

Зауважимо, що стратегії регіонального розвитку України мають враховувати оперативні можливості функціонування територій, а також потенціал їх повоєнного відновлення, особливо в умовах поступової

євроінтеграції. Системне підвищення економічної стійкості, узгодженість регіональної і державної політики забезпечать гармонійне та збалансоване вирішення стратегічних завдань, враховуючи досвід і стандарти Європейського Союзу.

Література:

1. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 5.08.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-%D0%BF#Text>

2. Войтович Л.М., Федик М.В. Стратегія повоєнного відновлення економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-112>

3. Програма релокації підприємств. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-8679-e4853640a99a&title=ProgramaRelokatsiiPidprimstv>